

**Medzinárodný pakt o občianskych
a politických právach**

Distr.
Obmedzená*

26. júla 2002

CCPR/C/75/D/923/2000

Originálny text: anglický

**Výbor pre ľudské práva
75. zasadnutie
1. - 26. júla 2002**

Stanovisko

Oznámenie č. 923/2000

Podal: p. István Mátyus

Údajná obeť: Autor

Zmluvná strana: Slovenská republika

Dátum oznámenia: 15. október 1999 (pôvodné podanie)

Súvisiaci dokument: Rozhodnutie osobitného spravodajcu podľa pravidla
č. 91, doručené zmluvnej strane 12. apríla 2000 (nebolo vydané
vo forme dokumentu)

Dátum prijatia Stanoviska: 22. júl 2002

Dňa 22. júla 2002 Výbor pre ľudské práva prijal stanovisko podľa článku 5 ods. 4 Opčného protokolu vo veci oznámenia č. 923/2000. Text stanoviska tvorí prílohu tohto dokumentu.

(Príloha)

---

* Zverejnené rozhodnutím Výboru pre ľudské práva

Príloha

Stanovisko Výboru pre ľudské práva podľa článku 5 ods. 4 Opčného protokolu k Medzinárodnému paktu o občianskych a politických právach

75. zasadnutie

týkajúci sa

Oznámenia č. 923/2000**

Podal: p. István Mátyus
Údajná obeť: Autor
Zmluvná strana: Slovenská republika***
Dátum oznámenia: 15. október 1999 (pôvodné podanie)

Výbor pre ľudské práva, zriadený podľa článku 28 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach,

na stretnutí dňa 22. júla 2002,

ukončil svoje posudzovanie oznámenia č. 923/2000, ktoré bolo podané Výboru pre ľudské práva pánom Istvánom Mátyusom podľa Opčného protokolu k Medzinárodnému paktu o občianskych a politických právach,

berúc do úvahy všetky písomné informácie, ktoré mu boli sprístupnené autorom oznámenia a zmluvnou stranou,

prijal nasledujúce:

** Na posudzovaní oznámenia sa zúčastnili nasledovní členovia Výboru: Abdelfattah Amor, Nisuke Ando, Christine Chanet, Maurice Glélé Ahanhanzo, Louis Henkin, Ahmed Tawfik Khalil, Eckhart Klein, Rajsoomer Lallah, Rafael Rivas Posada, Martin Scheinin, Ivan Shearer, Hipólito Solari Yrigoyen, Patrick Vella, Maxwell Yalden.

*** Česká a Slovenská Federatívna Republika ratifikovala Opčný protokol v marci 1991, ale 31. decembra 1992 Česká a Slovenská Federatívna Republika zanikla. Dňa 28. marca 1993 oznámila Slovenská republika svoju sukcesiu do Paktu a Opčného protokolu.

Názory podľa článku 5 odsek 4 Opčného protokolu

1. Autorom oznámenia je István Mátyus, slovenský občan, s trvalým bydliskom na Slovensku v čase podania oznámenia. Autor tvrdí, že v jeho prípade Slovensko porušilo článok 25 písmeno a) a c) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach. Nezastupuje ho právny zástupca.

Skutočnosti tak, ako ich predložil autor:

2.1 Autor uvádza, že 5. novembra 1998 mestské zastupiteľstvo v Rožňave schválilo uznesenie č. 193/98 zriaďujúce päť volebných obvodov a spolu 21 volených zástupcov pre voľby do mestského zastupiteľstva mesta Rožňava, ktoré sa mali konať 18. a 19. decembra 1998. Volebné obvody mali mať nasledujúci počet volených zástupcov: päť vo volebnom obvode číslo jeden; päť vo volebnom obvode číslo dva; sedem vo volebnom obvode číslo tri; dvaja vo volebnom obvode číslo štyri; dvaja vo volebnom obvode číslo päť. Podľa paragrafu 9 ods. 1 zákona č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí, „v každej obci, resp. meste budú zriadené viacmandátové volebné obvody, v ktorých sa volia poslanci obecného, resp. mestského zastupiteľstva úmerne k počtu obyvateľov obce, resp. mesta, najviac však 12 poslancov v jednom volebnom obvode“.

2.2 Autor uvádza, že pri porovnaní počtu obyvateľov pripadajúcich na jedného poslanca v jednotlivých volebných obvodoch mesta Rožňava, dostal nasledovné čísla: jeden poslanec na 1000 obyvateľov v obvode číslo jeden; jeden na 800 obyvateľov v obvode číslo dva; jeden na 1400 obyvateľov v obvode číslo tri; jeden na 200 obyvateľov v obvode číslo štyri; a jeden na 200 obyvateľov v obvode číslo päť. Počet poslancov v každom obvode preto nebol úmerný počtu obyvateľov v danom obvode. Autor bol kandidátom na poslanca vo volebnom obvode číslo tri, ale nedosiahol zvolenie, keďže bol zvolený ako ôsmy v poradí, a za tento obvod sa volilo len sedem poslancov.

2.3 Pokiaľ ide o požiadavku vyčerpania vnútroštátnych prostriedkov na nápravu, autor uvádza nasledovné administratívne a súdne prostriedky, ktoré použil v snahe dosiahnuť nápravu.

- Autor sa sťažoval 5. novembra 1998, a písomnú sťažnosť, označovanú ako „verejné oznámenie“, poslal 20. novembra 1998 primátorovi Rožňavy podľa paragrafu 13 ods. 4 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, v ktorom namietal „nezákonnosť“ uznesenia č. 193/98. Podľa uvedeného zákona má primátor právo zabrániť vykonaniu uznesenia mestského zastupiteľstva, ak sa domnieva, že predmetné uznesenie porušuje zákon. Autor tvrdí, že jeho sťažnosť nebola preskúmaná.
- 20. novembra 1998 podal autor na okresnej prokuratúre v Rožňave žiadosť o preskúmanie zákonnosti uznesenia č. 193/98 v súlade s paragrafom 11 ods. 1 zákona č. 314/1996 Zb. o prokuratúre. Okresný prokurátor preskúmal autorovu žiadosť, ale zistil, že autor nepreukázal rozpor so zákonnou úpravou.

- Autor sa obrátil 23. decembra 1998 so žiadosťou na predsedu Národnej rady, v súlade s paragrafom 48 zákona č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí. Tento zákon umožňuje Národnej rade Slovenskej republiky vyhlásiť nové voľby, najneskôr týždeň po oznámení výsledkov volieb, ktoré neboli v súlade so zákonom. Autor tvrdí, že nedostal odpoveď ani na svoju žiadosť, ani na jej pripomenutie z 8. marca 1999.
- 29. decembra 1998 podal autor sťažnosť na Ústavný súd, v ktorej spochybnil ústavnosť uznesenia č. 193/98 podľa článku 129 Ústavy, a žiadal súd, aby vyhlásil voľby za neplatné v súlade s paragrafom 63 zákona č. 38/1993 Zb. o organizácii Ústavného súdu. Súd preskúmal autorovo podanie, ale 12. mája 1999 ho zamietol.

Sťažnosť:

3.1 Autor tvrdí, že práva „občanov Rožňavy,“ boli podľa článku 25 písmeno a) a c) Paktu porušené, keďže nedostali rovnakú možnosť ovplyvniť výsledky volieb pri uplatnení svojho práva zúčastniť sa na vedení verejných záležitostí prostredníctvom volieb svojich zástupcov. Okrem toho autor tvrdí, že ich práva boli porušené, keďže nedostali rovnakú možnosť uplatniť svoje právo byť zvolený do mestského zastupiteľstva.

3.2 Autor tvrdí, že jeho práva boli podľa článku 25 písmeno a) a c) porušené, keďže potreboval podstatne viac hlasov na to, aby bol zvolený do mestského zastupiteľstva než kandidáti v iných obvodoch, a to kvôli tej skutočnosti, že počet volených poslancov v každom obvode nebol úmerný počtu obyvateľov v ňom. Autor tvrdí, že v dôsledku toho nebol vo voľbách zvolený.

Vyjadrenie štátu, zmluvnej strany Paktu, k prijateľnosti

4.1 Štát, zmluvná strana Paktu, vyjadrením z 9. júna 2000 argumentuje, že oznámenie je neprijateľné na základe nevyčerpania dostupných vnútroštátnych prostriedkov na nápravu, keďže autor nepožiadaval včas o správnu nápravu, a teda premeškal svoju možnosť spochybniť predmetné uznesenie.

4.2 Pokiaľ ide o tvrdenie autora, že podal sťažnosť primátorovi Rožňavy, štát, zmluvná strana Paktu, tvrdí, že sa k nej nemôže vyjadriť, keďže nepozná jej obsah alebo formu. Keď bude obsah tejto sťažnosti oznámený štátu, zmluvnej strane Paktu, tento si vyhradzuje svoje právo sa k nemu vyjadriť.

4.3 Štát, zmluvná strana Paktu, potvrdil, že autor podal na okresnej prokuratúre v Rožňave podnet na preskúmanie zákonnosti a ústavnosti uznesenia č. 193/98 namietajúc, že toto uznesenie je v rozpore s paragrafom 9 zákona č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí, v znení zákona č. 331/1998 Zb., a v rozpore s článkom 30 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky. Štát, zmluvná strana Paktu, vysvetľuje, že tento podnet bol okresným prokurátorom preskúmaný a tento stanovil, že navrhovateľ nepreukázal rozpor so zákonnou úpravou. Pokiaľ ide o otázku

ústavnosti, štát, zmluvná strana Paktu, tvrdí, že túto otázku nemôže posudzovať okresná prokuratúra. Vysvetľuje funkciu okresnej prokuratúry podľa zákona č. 314/1996 Z. z. nasledovne, „Prokurátor vykonáva dozor nad dodržiavaním zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov v postupe a rozhodnutiach orgánov verejnej správy; pritom dbá na to, aby svoje zákonné povinnosti aktívne plnili predovšetkým kontrolné orgány“. Preto okresná prokuratúra nemá právomoc posudzovať ústavnosť takých rozhodnutí.

4.4 Podobne, štát, zmluvná strana Paktu, vysvetľuje, že žiadosť predsedovi Národnej rady Slovenskej republiky bola zamietnutá, keďže otázka ústavnosti uznesenia č. 193/98 je otázkou, ktorú môže posudzovať iba Ústavný súd.

4.5 Pokiaľ ide o autorov podnet na Ústavný súd, štát, zmluvná strana Paktu, vysvetľuje, že súd sťažnosť autora zamietol s tým, že k namietanému porušeniu nedošlo počas konania volieb, ale počas „prípravnej fázy“ volieb. Súd konštatoval, že sťažovateľ mal spochybniť platnosť uznesenia č. 193/98 na Ústavnom súde bezprostredne po jeho prijatí mestským zastupiteľstvom v Rožňave 5. novembra 1998, a ešte pred *samotným konaním* volieb. Štát, zmluvná strana Paktu, tvrdí, že keby Ústavný súd vyhlásil voľby za neplatné v tomto neskorom štádiu, podstatne by to zasiahlo do práv nadobudnutých v dobrej viere tretími osobami, najmä poslancami, ktorí dobromyseľne a bez porušenia zákona získali svoje mandáty, a tiež by to vnieslo „neistotu do verejného života našej spoločnosti“.

4.6 Štát, zmluvná strana Paktu, potvrdzuje, že Ústavný súd je jedinou inštanciou splnomocnenou rozhodovať o ústavnosti uznesenia, ktoré údajne porušuje ktorýkoľvek článok Ústavy Slovenskej republiky. Štát, zmluvná strana Paktu, tvrdí, že autor sa obrátil so žiadosťou o ochranu svojich práv na nesprávne orgány, a tým premeškal možnosť žiadať o účinnú ochranu zaručenú Ústavou. Podľa štátu, zmluvnej strany Paktu, „je súčasťou princípov právneho štátu vytvorenie právnej istoty, predpokladom čoho je požiadavka včasného uplatnenia svojich práv. To znamená nielen dodržanie zákonom určenej lehoty na podanie sťažnosti, ale aj uplatnenie práva v čase, keď k namietnutému porušeniu došlo“.

Pripomienky autora

5. Autor odmieta tvrdenie štátu, zmluvnej strany Paktu, že Ústavný súd je jediným súdom splnomocneným rozhodovať o ústavnosti a zákonnosti rozhodnutí územných samosprávnych orgánov. Autor tiež odmieta tvrdenie, že každá taká sťažnosť na Ústavný súd mala byť podaná okamžite po prijatí predmetného uznesenia a počas prípravnej fázy volieb. Podľa autora paragraf 53 odsek 3 zákona č. 38/1993 Z. z. ustanovuje, že ústavnú sťažnosť je možné podať v lehote dvoch mesiacov od dátumu, kedy uznesenie nadobudlo plnú právnu silu. Preto autor argumentuje, že keďže mal na podanie svojej sťažnosti obdobie minimálne do 5. januára 1999 (dva mesiace od prijatia predmetného uznesenia), a v skutočnosti tak urobil 29. decembra 1998, splnil v dostatočnom termíne stanovený časový limit. S ohľadom na tvrdenie štátu, zmluvnej strany Paktu, že keby bol Ústavný súd vyhlásil voľby za neplatné, vnieslo by to „neistotu do verejného života našej spoločnosti“, autor zdôrazňuje, že je v najlepšom záujme verejnosti zabezpečiť dodržiavanie Ústavy a ľudských práv.

Rozhodnutie o prijateľnosti

6.1 Počas svojho 71. zasadnutia Výbor zvážil prijateľnosť predmetného oznámenia.

6.2 Výbor vzal na vedomie argument štátu, zmluvnej strany Paktu, že neboli vyčerpané vnútroštátne prostriedky na nápravu, keďže autor neuplatnil včas správny opravný prostriedok. Výbor tiež vzal na vedomie, že autor odo dňa schválenia daného uznesenia uplatnil rôzne procesné prostriedky na vyčerpanie vnútroštátnych prostriedkov na nápravu, až po podanie na Ústavný súd. Výbor si všimol, že Ústavný súd naozaj zvážil otázky nastolené autorom v jeho sťažnosti, a že túto sťažnosť súd zamietol až po tom, čo v úplnosti preskúmal prednesené záležitosti, pričom zamietnutie sa zakladalo na tom, že autor mal podať svoju sťažnosť skôr – počas prípravnej fázy volieb a pred konaním volieb. Okrem toho si Výbor všimol, že štát, zmluvná strana Paktu, neodôvodnil skutočnosť, že žiadosť v podobnom prípade ako je autorov mohla byť riešená akoukoľvek administratívnou alebo súdnou inštanciou, inou než je Ústavný súd, v rámci zákonom stanovenej lehoty. Výbor bol toho názoru, že by bolo neprimerané očakávať, aby autor ešte pre prejednaním jeho prípadu anticipoval rozhodnutie Ústavného súdu v otázke omeškania podania žiadosti. Z tohto dôvodu bol Výbor toho názoru, že autor vyčerpal domáce prostriedky na nápravu pre účely článku 5, odseku 2(b) Opčného protokolu.

6.3 V súlade s uvedeným Výbor 21. marca 2001 rozhodol, že oznámenie je prijateľné vo vzťahu k právam autora podľa článku 25 Paktu.

Vyjadrenie štátu, zmluvnej strany Paktu, k meritu oznámenia

7.1 Listom z 12. novembra 2001 štát, zmluvná strana Paktu, predložil svoje vyjadrenie k meritu oznámenia.

7.2 Vo svojom vyjadrení k meritu štát, zmluvná strana Paktu, opakuje svoje argumenty, ktoré ponúkol v štádiu určovania prijateľnosti a poskytuje zhrnutie rozhodnutia Ústavného súdu. Ústavný súd zistil, že pri porovnaní počtu voličov pripadajúcich na jedného poslanca v piatich rôznych volebných obvodoch, vo volebnom obvode č. 3 pripadlo päťkrát viac voličov na jedného poslanca než vo volebnom obvode č. 5. Z tohto dôvodu súd rozhodol, že uznesenie č. 193/98 porušilo autorove ústavné práva, ako aj paragraf 9 odsek 1 zákona č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí.¹ Avšak súd ďalej uviedol, že základné práva a slobody chránené podľa Ústavy sa môžu chrániť len v takom rozsahu, aby ich vynucovanie neobmedzilo alebo nepopieralo práva ostatných. V tomto prípade, keďže k porušeniu došlo v čase prípravy volieb, a nie počas samotného konania, súd bol toho

---

¹ Podľa rozhodnutia súdu boli porušené autorove práva podľa článku 30, odsek 3 Ústavy, ktorý hovorí, že „Volebné právo je všeobecné, rovné a priame, a vykonáva sa tajným hlasovaním,, ako aj podľa odseku 4, ktorý hovorí, že „Občania majú prístup k voleným a iným verejným funkciám za rovnakých podmienok“.

názoru, že autor mal podať svoju sťažnosť pred voľbami, aby sa vyhlo zasahovaniu do práv tretích osôb, vrátane zvolených členov zastupiteľstva, ktorí získali tieto kreslá v dobrej viere. Na tomto základe Ústavný súd zamietol autorovu sťažnosť.

7.3 Štát, zmluvná strana Paktu, uznáva, že došlo k chybe pri stanovovaní volebných obvodov, a ľutuje „porušenie práva autora byť zvolený za poslanca mestského zastupiteľstva za rovnakých podmienok...“ a vyjadruje, že keby bola sťažnosť podaná počas prípravy volieb, Ústavný súd by bol mohol zrušiť predmetné ustanovenie.

Pripomienky autora

8.1 Listom z 24. októbra 2001 reagoval autor na vyjadrenie štátu, zmluvnej strany Paktu, k meritu oznámenia. Autor opakuje body, ktoré uviedol vo svojom prvom vyjadrení. Uvádza tiež, že mu bolo poskytnuté právne poradenstvo v tom zmysle, že sa nemohol obrátiť na Ústavný súd pred uskutočnením volieb, keďže pred voľbami nedošlo k porušeniu jeho ústavných práv, ale len k porušeniu volebného zákona.

8.2 Naviac, autor uvádza podrobnejšie informácie o dvoch prípadoch na Ústavnom súde, v ktorých sa namietalo porušenie zákona v prípravnej fáze volieb do orgánov samospráv, a pri ktorých Ústavný súd vyhlásil voľby za neplatné. Autor namieta, že otázka nutnosti podať sťažnosť pred konaním volieb nebola prekážkou vo vyhlásení volieb za neplatné. V uvádzaných prípadoch, v otázke rovnováhy práv autora a práv tretích osôb, autor opäť odkazuje na spomínané dve konania, ku ktorým došlo pred jeho prípadom, kedy boli voľby zrušené bez toho, že by sa bral ohľad na práva tých, ktorí boli zvolení. Taktiež je toho názoru, že záujmom každej demokratickej spoločnosti je brániť Ústavu, a tým zaručiť základné ľudské práva.

Otázky a konanie pred Výborom

9.1 Výbor pre ľudské práva zvážil predložené oznámenie vo svetle všetkých informácií, ktoré poskytli obe strany tak, ako ustanovuje článok 5 odsek 1 Opčného protokolu.

9.2. Pokiaľ ide o otázku, či bol porušený článok 25 Paktu, Výbor berie do úvahy, že Ústavný súd štátu, zmluvnej strany Paktu, rozhodol, že vytvorením volebných obvodov pre voľby do toho istého mestského zastupiteľstva s podstatnými rozdielmi medzi počtom obyvateľov na jedného voleného zástupcu – a teda v protiklade s volebným zákonom, ktorý vyžaduje, aby také volebné obvody boli úmerné počtu obyvateľov – bola porušená rovnosť volebného práva požadovaná Ústavou štátu, zmluvnej strany Paktu. S ohľadom na tento výrok, založený na ústavnom ustanovení, ktoré je podobné požiadavke rovnosti v článku 25 Paktu, a pri absencii akéhokoľvek odkazu zo strany štátu, zmluvnej strany Paktu, na faktory, ktoré by mohli vysvetliť rozdiely v počte obyvateľov či registrovaných voličov na jedného voleného zástupcu v rôznych častiach Rožňavy, je Výbor toho názoru, že štát, zmluvná strana Paktu, porušil autorove práva podľa článku 25 Paktu.

10. Výbor pre ľudské práva, konajúci podľa článku 5 odsek 4 Opčného protokolu k Medzinárodnému paktu o občianskych a politických právach, je toho názoru, že fakty podľa zistenia Výboru odhaľujú porušenie čl. 25 písmena a) a c) Paktu Slovenskom.

11. Výbor uznáva, že zrušenie platnosti volieb po tom, čo sa už tieto konali, nemusí byť vždy vhodnou nápravou v prípade nerovnosti volieb, osobitne ak taká nerovnosť bola prítomná v zákonoch či predpisoch stanovených pred voľbami, a nie v nezrovnalostiach vo voľbách samotných. Navyiac, za špecifických okolností daného prípadu, a berúc do úvahy čas, ktorý uplynul od volieb v decembri 1998, je Výbor toho názoru, že jeho zistenie porušenia práv je samé osebe dostatočnou nápravou. Štát, zmluvná strana Paktu, má povinnosť zabrániť podobným porušeniam práv v budúcnosti.

12. Pamätajúc na to, že pristúpením k Opčnému protokolu štát, zmluvná strana Paktu, uznáva príslušnosť Výboru stanoviť, či došlo k porušeniu Paktu alebo nie, a že podľa čl. 2 Paktu štát, zmluvná strana Paktu, sa zaviazal zabezpečiť všetkým osobám na svojom území a podliehajúcim jeho jurisdikcii práva zakotvené v Pakte, Výbor si želá, aby od štátu, zmluvnej strany paktu, obdržal do 90 dní informácie o účinných opatreniach vykonaných v súvislosti s názormi Výboru. Na štát, zmluvnú stranu Paktu, sa tiež kladie požiadavka publikovať názory Výboru.

[Prijaté v angličtine, francúzštine a španielčine, s tým, že originálnou verziou je anglický text.]